

ΜΙΚΡΟΙ ΤΑΠΕΙΝΟΙ ΗΡΩΕΣ

ΧΡΟΝΙΚΟ μιας ηθικής στάσης

Η ιστορία του T/K αντιρρησία Salih Askeroglu

Το Σεπτέμβριο του 1993 ο Τουρκοκύπριος Salih Askeroglu αρνήθηκε να καταταγεί στις Τουρκοκυπριακές “δυνάμεις Ασφαλείας”. Ο Salih φυλακίστηκε. Δημιουργήθηκαν, για πρώτη φορά ίσως από το 1974, ταυτόχρονα ομάδες συμπαράστασης ανάμεσα σε Ελληνοκύπριους και Τουρκοκυπρίους σε μια συμβολική αλλά και πρακτική αμφισβήτηση της γραμμής του εθνικιστικού διαχωρισμού. Ταυτόχρονα με τη φυλάκιση του Salih, οι Τουρκοκυπριακές αρχές έδιωξαν την Ελληνοκύπρια με την οποία συζούσε. Η Ελληνοκυπριακή ομάδα συμπαράστασης δημιουργήθηκε μέσα σε ένα κλίμα εθνικιστικής υστερίας ενάντια στην Επαναπροσέγγιση και με το προηγούμενο της υστερίας του 1988 [ενάντια στον έρωτα μιας Ελληνοκύπριας και ενός Τούρκου](#). Η ομάδα συμπαράστασης τόνισε το “δικαίωμα στον έρωτα” και είχε μια απρόσμενη επιτυχία με τα Ελληνοκυπριακά media - με εξαίρεση τους γνωστούς εθνόκαφρους που ασχολούνται μόνο με τα ανθρώπινα δικαιώματα των εθνικά ορθών ελληνοκυπρίων. Η Τουρκοκυπριακή ομάδα αντιμετώπισε αστυνομικές πιέσεις, έρευνες σε σπίτια και συλλήψεις. Οργανώθηκε ωστόσο μια ευρωπαϊκή εκστρατεία συμπαράστασης στον Salih. Ο Αυστριακός αντιμιλιταριστής Andreas Rabl πήγε στη Βόρεια Κύπρο όπου και συνελήφθηκε και φυλακίστηκε. Το Δεκέμβριο έγινε στη λευκωσία μια συναυλία (Ελληνοκυπρίων βασικά) για συμπαράσταση στο Salih, που είχε αρκετή επιτυχία δεδομένου ότι ήταν η πρώτη αντι-εθνικιστική μαζική εκδήλωση του είδους για αρκετό καιρό. Το Γενάρη, μετά τις Τουρκοκυπριακές εκλογές και κάτω από τη διεθνή πίεση επετράπηκε στη Γιώτα να επιστρέψει στη Βόρεια Κύπρο και ανακοινώθηκε μετριασμός της ποινής του Salih. Τελικά κάτω από τις πιέσεις ο Salih φέρεται να έχει αποφασίσει ότι δεν αντέχει πλέον. Παραμένει όμως μέχρι τώρα (Μάιος) στη φυλακή.

Τα κείμενα που ακολουθούν είναι αφιερωμένα στην “άλλη Κύπρο” - στους Κυπρίους ιθαγενείς που επιμένουν να μιλούν, να αντιστέκονται, να ερωτεύονται, να είναι άνθρωποι, άνθρωποι ίλαροι και ερωτικοί σ’ αυτούς τους δύσκολους καιρούς της εθνικής κατοχής.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΙΘΑΓΕΝΩΝ

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 55-59 οι Άγγλοι επέβαλαν στη Λεμεσό συλλογικό πρόστιμο £35.000. Μια ομάδα πολιτών κατέφυγε στο δικαστήριο. Δικαστής ήταν τότε ο Ζεκιά Μπέη, ένας Τουρκοκύπριος. Έξω στους δρόμους οι Έλληνες και οι Τούρκοι εθνικιστές έστηναν ενέδρες ο ένας στον άλλο και προχωρούσαν στον εθνικό διαχωρισμό της Κυπριακής κοινωνίας. Ο κ. Μπέη είχε μπροστά του Ελληνοκύπριους. Ελληνοκύπριους που διαμαρτύρονταν και αμφισβητούσαν τις ποινές που επέβαλαν οι εργοδότες του Ζεκιά. Ο Ζεκιά όμως τους δικαίωσε... Ένας μικρός ταπεινός ήρωας για τον οποίο οι 2 επίσημες εθνικές ιστορίες της Ερωνήσου δεν έχουν θέση. Ένας Τουρκοκύπριος που δικαίωσε τους Ελληνοκύπριους. Που να βρεθεί θέση για την έννοια της δικαιοσύνης στην εθνική υστερία;

Ο δικαστής Ζεκιά είναι σύμβολο της άλλης Κύπρου... Όπως και ο Τουρκοκύπριος βουλευτής που ψήφισε με τους Ελληνοκύπριους το 1931 ενάντια στους φόρους... Αλλά ούτε καν το όνομα αυτού του Κύπριου αναφέρεται... Τα Οκτωβριανά ήταν για την «ένωση», όχι μια ταξική εξέγερση των φτωχών...

έτσι είναι η εθνική ιστορία... Μιλά για ανταρσίες, εισβολές... Ελληνισμούς, Τουρκισμούς που σαν βρυκόλακες ζουν με το αίμα των ταπεινών... Οι ταπεινοί, οι καθημερινοί Κυπράιοι, λένε «οι φασαρίες», «το κακό» για τους πολέμους των εθνικών ηρώων. Γιατί εκτός από τους εθνικιστές που ήθελαν να «φάσιν» τους «άλλους», υπήρξαν κι εκείνοι που βρέθηκαν στη σκηνή ενός θεάτρου στο οποίο δεν ήθελαν ποτέ να παίξουν ρόλο... Άλλοι πολέμησαν χωρίς να καταλαβαίνουν γιατί και άλλοι για να σώσουν τη ζωή τους... Και ύστερα έκρυσαν τους γειτόνους από τους εθνικούς εκκαθαριστές...

Οι Ελληνοκύπριοι πρόσφυγες έδιναν τα κλειδιά του σπιτιού τους στους Τουρκοκύπριους γείτονες το καλοκαίρι του 1974... και λίγους μήνες μετά οι Τουρκοκύπριοι του νότου έδιναν τα κλειδιά των σπιτιών στους Ελληνοκύπριους γειτόνους - όταν τους ανάγκασαν να φύγουν (ποιοι άραγε;) για το βορρά.

Και ύστερα με τη γραμμή του εθνικού διαχωρισμού να διαπερνά τη χώρα, άρχισε η νοσταλγική ανταλλαγή δώρων... Από το Λονδίνο, μέσω κάποιου ΟΗΕ ο Ελληνοκύπριος και ο Τουρκοκύπριος πρόσφυγας θα πάρουν από άγνωστους φωτογραφίες - κειμήλια, τετράδια, λευκώματα... Ακόμα και στην πράσινη γραμμή τα παιδιά των «εθνικών εχθρών» επέμεναν να μιλούν... να επισκέπτονται (!) ο ένας τα φυλάκια του άλλου, να ανταλλάζουν κονιάκ... ώσπου να τους ανακαλύψει ο ξένος (!) αξιωματικός... Ή να τους καταγγείλει ο κ. Μαύρος από το Ράδιο Πρώτο γιατί δεν έχουν «εθνικό φρόνημα» στο βηματισμό της χήνας στις παρελάσεις.

Παρά την προπαγάνδα επιμένουν αυτοί οι ιθαγενείς... Βλέπουν τούρκικα έργα στα [λείπει λέξη] οι Ελληνοκύπριοι και ακούνε Ελληνική μουσική οι Τουρκοκύπριοι. Ο στρατηγός της εισβολής είχε πει το 74 ότι είναι αδύνατο γεωγραφικά και οικονομικά να μοιραστεί το νησί. Και δεν είχε καν αντιληφθεί τη συναισθηματική έλξη των ιθαγενών που επέμεναν, κάτω από τις εθνικές σημαίες να νοσταλγούν άλλους χρόνους (του μέλλοντος και του παρελθόντος). Να ερωτεύονται... να βοηθούν οι Τουρκοκύπριοι τους εγκλωβισμένους. Οι πνευματικοί μπάτσοι όμως ήταν παντού, όταν το 1988, [μια νεαρή Ελληνοκύπρια ερωτεύτηκε ένα τούρκο](#) οι εθνικά ορθές τρίχες των παρ' ολίγον εναλλακτικών (μίσσισμου) της Λευκωσίας σηκώθηκαν και σταμάτησαν την εθνική μόλυνση.

Πέρσι ήρθε πάλι αδυσώπητη η πραγματικότητα των μικρών και ταπεινών. Στην πράσινη γραμμή σκοτώθηκε ένας στρατιώτης και άρχισαν πάλι τα εμβατήρια... ώσπου χάθηκαν στο κενό της αντίφασης του «εθνικά ορθού» με την κυπριακή πραγματικότητα. Ο Ελληνοκύπριος στρατιώτης πήγαινε συχνά στο Τουρκοκυπριακό φυλάκιο και αντάλλαζε κονιάκ και άλλα εδώδιμα με τον Τουρκόφωνο φίλο του. Τον σκότωσε ένας Τούρκος αξιωματικός και ο Τουρκοκύπριος στρατιώτης καταδικάστηκε σε φυλάκιση. Πιο παλιά θα τον σκότωναν κι αυτόν. «Κάτω από τον ίδιο ουρανό». Ύστερα πέθανε και η τελευταία εγκλωβισμένη κάποιου χωριού. Το εθνικό κλάμα και τα εμβατήρια αντιμετώπισαν πάλι το αδυσώπητο κενό. Η 80χρονη γριά ζούσε με το φαγητό που της έπαιρνε ένα «Τουρκάκι»... Μα γιατί δεν γίνονται πια εθνικοί εχθροί αυτοί οι ιθαγενείς - τι στο καλό... Ε Λάζαρε, Πρόδρομε, Βάσο, Χρυσόστομε, Σπύρο... Γιατί δεν σας ακούνε αυτοί οι ιθαγενείς;

Και, ύστερα, το φθινόπωρο μέσα στο εθνικό κλίμα που δημιουργήθηκε ενάντια στα σεμινάρια του Κέντρου Ειρήνης, νάσου και το ζευγάρι της χρονιάς: Ένας Τουρκοκύπριος και μια Ελληνοκύπρια, με ένα μωρό μάλιστα. Και αυτός να αρνείται να πολεμήσει τους Ελληνοκύπριους... Γιατί μας τα κάνεις αυτά ρε Salih; Μόλις πήγαιναν τα εθνοπαίδια μας να αποδείξουν ότι κάθε επαφή με Τούρκους, (τους βάρβαρους δηλαδή), είναι μόλυνση, που βρέθηκες εσύ τώρα; Άκου Τούρκος με φιλοσοφία και ήθος. Θύμωσαν οι εθνοπαίδες και άλλαξαν κανάλι - γύρισαν στο 1910. Πώς γίνεται να χωρίσει η κοπέλα; Ηθική ... Ελληνοχριστιανική. Το χειρότερο όμως είναι ότι οι ιθαγενείς το αποδέχτηκαν... Η Γιώτα δεν έγινε δεκτή σαν «εχθρός».

Σε μια εκπληκτική ανάσταση της κυπριακής νηφαλιότητας (η μπορεί και να ωριμάσαμε, που ξέρεις;)

δημοσιογράφοι και κοινό κατάλαβαν την ουσία: Ότι είναι κουφό στο νησί της Αφροδίτης να απαγορεύεται (από τα έθνη ως συνήθως) ακόμα και ο έρωτας. Ή μήπως ήταν γιατί ο Salih αρνήθηκε να καταταγεί στον Τουρκοκυπριακό στρατό; Όταν έγινε η συναυλία συμπαράστασης το Δεκέμβρη η συνάντηση είχε την αίσθηση μιας χαραμάδας φωτός από το μέλλον. Κυπριακή και Ροκ Μουσική σε ένα νεανικό κοινό που ήρθε να συμπαρασταθεί σε ένα Τουρκοκύπριο και σε ένα έρωτα πέρα από τα έθνη.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΡΩΤΑ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΣ

Στις 14 Δεκεμβρίου, η ώρα 9.00 μ.μ., θα διοργανωθεί εκδήλωση - συναυλία συμπαράστασης προς τον Τουρκοκύπριο αντιρρησία συνείδησης Salih Askeroglu στο κλαμπ το Ανώνυμο (πρώην δισκοθήκη Trends) στη Μακεδονίτισσα. Στη συναυλία θα πάρουν μέρος ο Μιχάλης Τίρλικκας, ο Ευαγόρας Καραγιώργης και το ροκ συγκρότημα “Βίδες”.

Η συναυλία είναι μια συμβολική χειρονομία αλληλεγγύης και έκφρασης σεβασμού στον αγώνα του Salih ο οποίος βρίσκεται στη φυλακή από τον περασμένο Σεπτέμβριο λόγω της άρνησης του να υπηρετήσει στο “στρατό” του καθεστώτος Ντεκτάς; Όπως είναι γνωστό ο Salih αρνήθηκε να υπηρετήσει στο “στρατό” των “Τουρκοκυπριακών δυνάμεων Ασφαλείας” στη βάση της εναντίωσης του στον εθνικισμό, της πίστης του στην ειρήνη και της θέσης του ότι δεν μπορούσε να πολεμήσει τους γονείς και τους φίλους της γυναίκας την οποία αγαπά και με την οποία συζούσε, της Ελληνοκύπριας Γιώτας Νικολάου (που εκδιώχθηκε από τα κατεχόμενα μετά τη δήλωση-άρνηση του Salih) και τη μισή οικογένεια της κόρης τους Μέλισσας. Έστω και σε ένα συμβολικό επίπεδο ελπίζουμε ότι η μουσική θα μπορέσει να περάσει το συρματοπλέγμα του διαχωρισμού της χώρας μας σαν ένα μήνυμα έρωτα και ειρήνης.

Τα έσοδα της συναυλίας θα διατεθούν για τη διεθνή εκστρατεία για την απελευθέρωση του Salih και την επανένωση της οικογένειάς του, στην οποία συμμετέχουν ήδη ομάδες πολιτών και ειρηνιστών στην κεντρική Ευρώπη και τη Μ. Βρετανία καθώς και Ευροβουλευτές.

Ομάδα συμπαράστασης

Η ΚΟΡΟΥΑ ΤΗΣ ΦΟΙΝΙΤΖΙΑΣ

“Αγενής Ιθαγενής”

Το Τουρκάκι

Αγαπητή σύνταξη,

Γιατί αγνοήσαμε, γιατί αντιπαρήλθαμε, γιατί δεν βρήκαμε δυο λόγια να σχολιάσουμε το συγκινητικό γεγονός ότι η τυφλή γριά που παρέμεινε είκοσι χρόνια εγκλωβισμένη, πιστή μέχρι θανάτου στο Τρίκωμο, τις τελευταίες στιγμές της ζωής της φώναζε με αγωνία το μικρό Τουρκάκι που της έφερνε κάθε μέρα φαγητό.

Αν οι άλλοι δεν μπορούν να κάνουν κάτι, τουλάχιστον εμείς οι ποιητές ας χαρίσουμε στο Τουρκάκι

της, λίγους στίχους να χαρεί η ψυχή της ηρωίδας.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΟΝΤΗΣ

Κώστα Μάντης - ο κορυφαίος ίσως, εν ζωή, Έλληνας Κύπριος ποιητής που ονειρεύτηκε και έκλαψε και στάθηκε στα πόδια του τελικά για τη σχέση του με τη μυθική "Ελλάδα" (αναδημοσίευση από την εφημερίδα Φιλελεύθερος).

Η ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΣΑΛΙΧ

Εγώ ο Σαλιχ Ασκερογλου, σαν άνθρωπος που αγαπά την ειρήνη, καταδικάζω όλους τους πολέμους κι όλους τους στρατούς γιατί προκαλούν τη σφαγή εκατομμυρίων ανθρώπων. Αρνούμαι να υπηρετήσω στο Στρατό των Τουρκοκυπριακών Δυνάμεων Ασφαλείας.

Σαν Τουρκοκύπριος δεν θεωρώ τον Ελληνοκύπριο σαν εχθρό μου. Πιστεύω ότι η εχθρά μου απέναντι σε ένα Ελληνοκύπριο θα προκαλέσει την έχθρα ενός Ελληνοκυπρίου προς ένα Τουρκοκύπριο. Η άρνηση μου να υπηρετήσω στο στρατό θα μπορούσε να σημαίνει ένα άτομο λιγότερο ανάμεσα στους πολλούς εχθρούς. Ελπίζω ότι (η πράξη μου) θα αποτελέσει μόνο την αρχή. Πιστεύω ότι οι πόλεμοι μπορούν να προκαλέσουν μόνο δάκρυα, αιματοχυσίες καταπίεση από το σωβινισμό, καταστροφή του ανθρώπινου πολιτισμού και τους περιβάλλοντος ενώ σε καμία περίπτωση δεν λύνει προβλήματα.

Γνώρισα τη Γιώτα το 1990. Ερωτητήκαμε στη νότια Κύπρο όπου υπάρχει ένα καταπιεστικό, εχθρικό και σοβινιστικό περιβάλλον για τους Τουρκοκύπριους. Η αγάπη μας ήταν πάνω από όλα αυτά. Δραπετεύσαμε από ένα περιβάλλον όπου η αγάπη μεταξύ ενός Τουρκοκύπριου και μιας Ελληνοκύπριας ήταν απαγορευμένη και ήρθαμε στο Βόρειο τμήμα της Κύπρου όπου και συνελήφθηκα. Ηθελαν να συλλάβουν και τη γυναίκα μου αλλά αντιστάθηκα σ' αυτό διότι ήταν έγκυος. Τους ζήτησα να τη στείλουν στην οικογένεια μου. Κατά τη διάρκεια της κράτησης μου ήθελαν να πω όλες τις εμπειρίες μου στον τύπο. Αρνήθηκα να το κάνω διότι φοβόμουν ότι θα χρησιμοποιούσαν το γεγονός οι σωβινιστές για σκοπούς προπαγάνδας. Μετά απ' αυτό με υποχρέωσαν να διαβάσω μια δήλωσή στον τύπο υπό την απειλή ότι θα έδιωχναν τη σύζυγο μου στην Ελληνική πλευρά.

Αργότερα με υποχρέωσαν να υπογράψω ένα έγγραφο με το οποίο απέρριπτα το δικαίωμα μου να υπηρετήσω σαν έφεδρος αξιωματικός στο στρατό.

Σήμερα (24 Σεπτεμβρίου 1993) με καλούν να καταταχθώ στο στρατό. Θα με διδάξουν πως να σκοτώνω ανθρώπους. **Ποιο εχθρό θα πρέπει να σκοτώσω; Τη γυναίκα μου Γιώτα, την κόρη μου Μελίσσα ή τους συγγενείς και τους φίλους τους;** Οι εχθροί του στρατού δεν είναι οι δικοί μου εχθροί. Αν τα πράγματα ήταν έτσι δεν θα διάλεγα τη Γιώτα για σύζυγο μου. Πώς μπορεί αυτοί που στο στρατό θα είναι οι εχθροί μου στο σπίτι μου να είναι η γυναίκα μου και η κόρη μου; Πως θα αγκαλιάζω τη γυναίκα μου και την κόρη μου όταν θα φορώ τη στολή του στρατού;

Όπως πολλοί Τουρκοκύπριοι νέοι και απόφοιτοι Πανεπιστημίων έτσι και εγώ μετανάστευσα για να αποφύγω τη στρατιωτική θητεία. Λόγω των προβλημάτων που είχα χρησιμοποιώντας το Τουρκοκυπριακό διαβατήριο για να ταξιδεύω, πήγα στη Νότια Κύπρο το 1990 για να αποκτήσω διαβατήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στη Νότια Κύπρο αντιμετώπισα ένα παρόμοιο σύστημα όπως και στη Βόρεια Κύπρο το οποίο δεν εξασφαλίζει ένα ασφαλές μέλλον σε εμένα και άλλους Τουρκοκυπρίους. Ο σωβινισμός δεν μας άφηνε μόνους και στις δυο πλευρές. Οι εμπειρίες μου με έκαναν να συνειδητοποιήσω τις πραγματικότητες στην Κύπρο και μου έδειξαν ότι το πραγματικό

πρόβλημα είναι οι στρατοί και ο σωβινισμός. Αυτό με έκανε να παρουσιαστώ ενώπιον ολόκληρου του κόσμου σαν αντιρρησίας συνείδησης.

Ακούγοντας τη φωνή της συνείδησης μου και παράλληλα με την ευσυνειδησία και τα ηθικά, ανθρώπινα και ειρηνικά πιστεύω μου, δηλώνω δημοσία ότι αρνούμαι να υπηρετήσω σ' οποιοδήποτε στρατό κάτω απ' οποιοσδήποτε συνθήκες. Είμαι έτοιμος να υπηρετήσω σε οποιαδήποτε κοινωνική υπηρεσία η οποία δεν έχει σχέση με το στρατό.

Ζητώ την υποστήριξη όλων φιλειρηνιστών και αντισωβινιστών της Κύπρου και του κόσμου ολόκληρου για να αποτραπούν οποιαδήποτε προβλήματα θα μπορούσαν να προκληθούν σε εμένα, τη γυναίκα μου και τη μικρή μου κόρη.

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΡΠΑ (Ελληνοκύπριου αντιρρησίας συνείδησης το 1988)

Από τις 24/5/88 βρίσκομαι στις κεντρικές φυλακές καταδικασμένος σε δυο μήνες φυλακή. Είμαι οικοδόμος καλουπιής 24 χρόνων και ο λόγος που βρίσκομαι στην φυλακή είναι ότι αρνήθηκα για λόγους αρχών και συνείδησης να πάρω μέρος στις τακτικές ασκήσεις της εθνοφρουράς που με καλούν.

Τιμωρούμαι για τις ιδέες μου, τιμωρούμαι γιατί θεωρώ υποκρισία από την μια να προβάλλεται η επαναπροσέγγιση με τους τουρκοκυπρίους, ορισμένοι τους αποκαλούν "αδέλφια", και από την άλλη να δυναμώνουμε τον στρατό και να στρατιωτικοποιείται όλο και περισσότερο η κοινωνία και η ζωή μας.

Τιμωρούμαι γιατί δεν θέλω να δυναμώσω ένα στρατό για τον οποίο δεν υπάρχει καμμία εγγύηση ότι άμα γίνει αρκετά δυνατός δεν θα χρησιμοποιηθεί ξανά για να κάνει "ανδραγαθήματα" σαν αυτά που έκανε πριν το '74 εναντίων των τουρκοκυπρίων και το '74 εναντίων και των τουρκοκυπρίων και των ελληνοκυπρίων εργαζόμενων.

Η συμπαράσταση που περίμενα από τους δημοκρατικούς και προοδευτικούς συμπολίτες ήταν ανύπαρκτη. Η ευαισθησία τους για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων φαίνεται ότι περιορίζεται μόνο σε αυτά που δεν θίγουν τον ΕΘΝΙΚΙΣΜΟ τους. Δεν θέλω να παραστήσω τον ηρώα και δεν είμαι. Δεν ξέρω αν τελικά θα εξαναγκαστώ να πάρω μέρος στις ασκήσεις επειδή απειλούμαι με πολύ μεγαλύτερη φυλάκιση. Ελπίζω η πράξη μου να μην πάει χαμένη και να βρεθούν εργαζόμενοι που θα διαμαρτυρηθούν και θα υποστηρίξουν το δικαίωμα αυτών που δεν θέλουν να υπηρετήσουν για λόγους αρχών και συνείδησης, και θα υποστηρίξουν μια πιο ειλικρινή επαναπροσέγγιση με τον τουρκοκυπριακό λαό.

25/6/88 Γιάννης Α. Πάρπας

From:
<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:traino:no_11:heroes&rev=1598876555

Last update: **2025/04/20 19:47**